REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și invoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Dumineca 41.)

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 225.—Anul LXX. Brașov, Vineri 12 (25) Octomvrie 1907.

Reforma dărilor.

După ce ministrul-președinte Wekerle a prezentat camerei ungare proiectele de lege privitoare la pactul economic cu Austria, s'a grăbit să-i prezenteze și budgetul statului pe 1908, precum și proiectele de lege, cari au de scop o reformă temeinică a sistemului de dare actual.

De zeci de ani se tot repetează această prezentare a budgetului, dar până acuma n'a însemnat, mai ales în ce privește naționalitățile nemaghiare, decât din an în an o tot mai mare îngreunare a poporului cu alte nouă sarcini.

Și de rândul acesta ni-se cer nouă jertfe fiindcă s'a urcat cuota și s'au urcat multe cari fac să crească milioanele la cheltuieli. Din toate aceste urcări de contribuție noi nemaghiarii ne-am ales numai cu sarcinile, nu și cu foloasele. Așa vedem și acum că cheltuelile ordinare s'au înmulțit la ministerul de agricultură cu cinci milioane coroane. Și cine va avea folos de aici? Coloniștii unguri, Ciangăii și Săcuii pentru cari să cheltuesc anual sume mari, pe când Românii din Ardeal sunt opriți chiar de a-și mai înființa Reuniuni agronomice, cum s'a întâmplat și aici în comitatul Brașovului. Mai departe ministeriul de culte și instrucțiune publică a preliminat în budgetul său de astădată cu 11 milioane 600 mii coroane mai mult ca până acuma.

Unsprezece milioane de sigur nu e o sumă mică și cui credeți va avea să-i aducă folos? Nizuințelor celor ce vreau să construiască statul național maghiar și să ne maghiariseze școalele în schimbul ajutoarelor, ce le va da statul învățătorilor și școalelor ajunse în strâmtoare.

De rândul acesta Dr. Wekerle, care e cunoscut ca un bun și mare financiar, pare că și-ar fi luat inima în dinți, vrând să reformeze dările directe, să rectifice catastrul pentru darea fonciară (de pământ) și să stabilească o cheie mai dreaptă pentru această dare fonciară. Am zis că vrea să-și ia inima în dinți, fiindcă această reformă vrea s'o facă fără ca să urce dările de până acuma, ba chiar scăzând unele din ele.

Vom vedea ce va eși din această reformă a sistemului de dare de până acuma? Simte fiecare contribuabil că nu e egalitate și dreptate la măsurarea dărilor și că nicăiri nu a avut mai mare îndreptățire ca aici zicala: „Cine împarte parte își face.“ Dr. Wekerle este cel dintâi ministru de finanțe unguresc care vine odată să încerce a așeza sistemul de dare pe temelii mai drepte, urmând principiul ca fiecare cetățean să fie pus la contribuție în raport cât mai drept cu averea și veniturile ce le are. Cu alte cuvinte să se facă o împărțală prin care clasele mai sărace ale poporului să fie ușurate de contribuție pe cât numai este cu putință. Cu sistemul acesta de dare s'ar ajunge ca cei mai bine situați, cei cu avere și venituri mai mari vor trebui să plătească mai mult ca până acuma. Ear ceea-ce plătesc mai mult va urma a se scădea din sarcinele celor mai lipsiți și fără de avere.

Se pare că Wekerle voește să facă ceva serios în privința aceasta, căci, în vederea planului său de a reforma dările, el a socotit că aceasta reformă va aduce un scăzământ în venituri de vr'o 20 milioane de coroane. Diferența aceasta vine de acolo, că după planul de reformă se vor fixa unele reduceri de dare pentru mai dreapta împărțire a sarcinilor, îndeosebi prin liberarea de dare a așa numitei sume minimale de esistență, ca adecă să nu poată fi executată o parte a salarului, venitului sau a averei în imobile, din care datornicul trebuie să trăiască.

Vrea să facă guvernul coaliției și ceva pentru ușurarea esistenței claselor mai sărace ale poporațiunei. Numai de n'ar fi deochiată și aceasta intențiune bună, ca multe altele, de egoismul nesățios al celor dela putere.

Revista politică.

Săptămâna aceasta a fost una dintre cele mai bogate în întâmplări. S'au făcut multe încurcături și gălăgii, de în o vreme ne așteptam la lucruri mari, la desbinări de partid și la căderi de guvern, dar nu s'a întâmplat nici o catastrofă și nu mai e nici teamă.

Partidul kossuthist, care era în mare ferbere pentru pactul încheiat fără nici o concesie națională, par'că s'a înpăcat cu situația. Cinci inși au părăsit partidul, între ei și Hentaller, acela care chemase în țară pe Francisc Kossuth, și îl puse în frunte. Ceilalți deocamdată sunt gata să voteze pactul și urcarea cvotei, dacă în schimb vor fi asigurați de banca națională. Oricât de rău ar fi pactul, ei țin să rămână credincioși șefilor lor cari l-au încheiat. *Partidul constituțional*, nu-și bate capul cu astea. El se desfată acum în gloria conducătorului său, Andrássy, câtigată cu garanțele constituției, în cari însă nimeni nu știe să găsească ceva nou, și mai cu seamă din făgăduelile vechi nimic. Au însă norocul de a fi prezentate în o vreme, când toată lumea cu pactul are treabă. *Partidul clerical-Poporal* face pe supăratul pentru ridicarea cvotei, însă votează. Folosește prilejul ca să facă propagandă programului său, care este mai real, primind comunitatea cu Austria. Mai nou a ținut o mare adunare în Boroț, în partea de jos a țării, de unde are un singur deputat, Adamovici, sârb și greco oriental. Aci, șeful Rakovszky a făcut însemnate declarații, spunând, că partidul lui ține mult și acum, ca confesiunea catolică să fie favorizată.

Croații încă nu trădează ce planuri au pentru viitor. Sunt rezervați. Cu toate astea ciocnirile mai mărunte, s'au început. Celelalte partide nu au votat pe acel ce l-au propus ei în comisia financiară din sânul lor, ba au pus chiar pe urgisitul renegat Drohobeczky. Din cauza asta cu toții au ieșit din comisii. Asemenea a renunțat la postul de notar Dușan Popovici, când i-au strigat în ședință, că el ține postul numai de dragul legei.

In ședința de Miercuri însă a fost reales.

A făcut prețioasă declarație la Orăștie, deputatul naționalist A. *Vlad.* Spune de recunoașterea partidului naționalităților ca atare. Ne-a stricat însă bucuria un comunicat în „Lupta“, care arată treaba nelămurită și încurcată.

*

In cursul săptămânei s'au mai depus câteva *proiecte de lege*, de mare însemnătate, cărora însă puțină atenție le mai remâne, după chestia cu pactul. Ministrul de justiție a reformat procedura civilă, făcând cu neputință trăgănarea proceselor, însă poruncind apărarea prin avocat în anumite chestii. Wekerle a prezintat budgetul pe 1908, urcând binișor cheltuelile. Alt proiect de lege a prezintat pentru reforma dărilor, așa fel ca darea de consumație să fie 'mărită. Impotriva acestor legi, socialiștii pregătesc mari adunări de protestare, de oarece ele sunt apăsătoare mai vârtos pentru clasele de jos.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Idealist...

De când te-ai ridicat în floarea vârstei tale
Ș'ai înțeles menirea tot omului în lume
Tu te-ai sbătut copile, să-ți împlinești chemarea
Și înfrățit cu munca, să-ți crești măritul nume.

Sub paza frunții tale bătut-au grele gânduri,
Născute din noianul eternității Firii
Și îndreptate toate de sfinte ideale,
— Ce stau dintru'nceput în slujba fericirii.

Dar flacăra gândirii, ce-a ars mereu sub frunte-ți
S'a stins... și întunerec cuprins'a lumea Tá
Tot gândul fericirii s'a prăbușit în noapte
Cumplitul om al vremii l'a prins în mreaja sa.

Tu plângi acum și singur pe drumuri neumblate
Iți cauți mângăerea și liniștea de veci,
Pe care n'ai găsit-o în valul lumii rele
Și 'ndurerat te cugeți spre alte lumi, să pleci.

Dar nu plânge copile! Tu nu știi, că durerea
Ce-o simte omul *azi* nu 'nseamnă nenoroc?
Ea-i leacu 'ncins cu vraje, ce vindecă pe om
Și sufletului gingaș spre liniște'i dă loc.

Și nici atunci nu plânge, când moartea 'ncet va bate
La poarta dărâmată a sufletului tău,
Căci vei avea o clipă, când lumea de acum
Va înceta la capu-ți de-a mai vorbi vr'un rău.

Și nu da loc în gându-ți nici relei presupuneri
Că tu prin moartea ta vei înceta *de-a fi.*
Nu! Ci trupul tău trudit, sălășluit în groapă
Va odihni o clipă departe dintre vii...

Iar sufletu-ți pribeag va bate drumul lung
Al largei vecinicii, purtat mereu de gând...
Și se va 'ntoarce 'n lume la trupul părăsit,
Când *alte* neamuri — bune — și-or face aicia rând.

Atunci tu făt al Firii, născut din ideale
Vei săvârși menirea, ce te-a adus în lume,
Căci fameni fără suflet nu vor mai fi atunci,
Ci va fi dat peririi sălbaticul lor nume.

V. Mițescu.

Amintiri.

I.

In satul Epureni, ținutul Tutovei, am stat ca învățător, aproape opt ani de zile.

Satul — ce e dreptul — are o așezare mândră. Strâns între piepturile mai multor dealuri, ce se gonesc în fugă vrăjmașă, el răsare cu căsuțele-i micuțe dar curate răspândite înprejurul bisericei, ce-și înalță cu semeție fruntea cătră înălțimele albastre.

In ogrăzile sătenilor nu prea sunt acele vite, — cari arată bogăția unui sat — ...căci drept vorbind, îs cam sărăcuți... prea au obiceiul cinstelnicului, învățați de când umblà Velnița lu Epureanu — stăpânul moșiei — și prea au fost înjugați cu angarale grele de mulți arendași streini, de când a murit el!...

— Hei!.., când trăià bietul cuconu Manolachi Epureanu, erau alte vremuri... altă făină se măcinà la moară... căci de-i murea Românului boul în bătătură, dădeà fuga la curte și boerul milostiv, i-l puneà la loc!...

De-i trebuià omului lemn de casă, fuga la curte și cu biletul boerului 'și aduceà creștinul cât puteà.

Bun și milostiv a mai fost și mult ne-a mai ajutat!

Așa își povesteau bieții creștini, când își mai aduceau aminte de timpurile acele bune, când erau îndulciți... când boerii își făceau o datorie sfântă din grija ce-o purtau celora, ce cu munca brațelor și sudoarea frunților, în dogoreala soarelui de vară și în gerul ernii, le fac averile.

Din umbra deasă aruncată de o sumedènie de copaci — ce-și înalță ramurile în înlănțuiri vajnice — răsare curtea veche, adormită sub pălăria acoperemântului de tablă roșie... Leagănul vechei familii Manolachi-Epureanu.

O mulțime de odăi îmbrăcate cu fel de fel de lucruri și odoară se disfac din țesătura păreților: în unele crivate mari strălucind în metal galben, în altele divanuri și sofale turcești; dulapuri mari pline cu cărți razim pereții prin antrete.

Un mic paraclis cu pereții îmbrăcați în icoane suflate cu aur și argint, înaintea cărora scânteiază lumina palidă plecată dela candelele aurite, îți vorbesc de evlavia, ce caracteriză pe boerii noștrii vechi... cari în vremuri grele, în vremuri de cumpănă mare pentru familie și țara lor, își găseau alinarea sufletului tulburat de griji, în plecarea dinaintea icoanelor. Și rugându-se cu smerenie, Dumnezeu le luminà mintea, de găseau mijloacele pentru înlăturarea primejdiei.

Mai în toate odăile sunt atârnate de pereți portrete, ce înfățișază membri de-ai familiei: unele cu ișlice de sub cari isvorăsc fețe sarbede încunjurate de bărbi, ce se revarsă până la piept; altele în malacofuri din cari se înalță trupuri pline de viață, pe când degetul mamii Lisaveta Logofiteasa — în grija căreia sunt lăsate curțile — se plimbă pe sub dânsele oprindu-se pe sub fie-care la glasu-i blajin în tonuri tânguioase: „aista-i... cuconu Iordachi — în dreptul unei figuri cu ișlic și cu privirea pironită, ce te străpunge; — aista i cuconu Manolachi — în dreptul unei figuri pline de bunătate, asupra căreia se revarsă un păr scurt până la ceafă, cu cărare la o parte și cu fața mângăiată de atingerea unei bărbi retezată rotund.

„Aista-i cuconu Ionică“, și degetul i se oprește sub figura mâreață și blândă a unui tânăr în floarea vârstei.

„Asta-i Sturzoaia, soacra lui cuconu Manolachi“ în dreptul unui portret — în malacof — și așa mai departe... pe care ea îi arată din obișnuința ce-a căpătat'o repetând fie-cărui musafer deslușirile portretelor.

Mama Lisaveta s'a trezit de mică copilă la curtea lui Epureanu. Aici și-a făcut viața și aici poate-o găsi-o și sfârșitul. Pe sub ochii ei au trecut atâtea vieți din familia Epureanului. Ea și-aduce bine aminte de vremurile când s'adunau boeri, în calește trase de câte doisprezece cai,

In marele ziar Austria, „N. Fr. Pr.“ celebrul scriitor norveg. *Björnstjerne Björnson respunde iarăşi lui Apponyi.* Il atinsese mai cu seamă cinismul acestuia, cum se mândrea, că „va merge cu fruntea ridicată“ înaintea viitoarelor congrese de pace. Ii aduce aminte de aşezămintele culturale ale slovacilor, pe cari le-au răpit, şi de miile cari emigrează în America, în lipsa de libertate economică şi culturală. De încheere bătrânul scriitor făgădueşte să adune toate datele şi să scrie pe larg de volnicia şovinismului maghiar în ce Apponyi e fruntaş.

*

In dietă, Vineri, va fi o scurtă şedinţă apoi iarăşi vacanţă până Marţi.

Din dieta ungară.

In şedinţa de Marţi a dietei ungare ministru-preşedinte Wekerle a prezentat proiectul de budget pe anul 1908, care arată o urcare faţă de anul trecut. Cheltuielile s'au sporit cu o sumă de 103 milioane de coroane, iar dările s'au mărit cam cu aceeaşi sumă. Principalele date ale budgetului arată următoarele citre: Cheltuieli ordinare 1,238,289,726 de coroane, deci o sporire cu 103,513,827 cor. faţă de anul trecut. Din această sumă cam 23 de milioane şi 600 mii coroane sunt întrebuinţate pentru sporirea lefurilor judecătorilor şi procurorilor, apoi pentru învăţătorii dela şcoalele elementare şi pentru funcţionarii de tren. Cheltuielile camerei se urcă cu 207·265 coroane. La ministeriul de interne 980·743 cor. La serviciul sanitar 915.545 coroane.

Pe sama gendarmeriei a dat un plus de 1,181.601 cor. Poliţia Budapestei 457,798 cor. La finanţe s'au urcat cheltuielile cu 21,619.065. La comerciu s'au urcat cu 45,363.799 cor. La căile ferate o urcare de 35,146,250 cor. La agricultură 4,975,449 coroane. La culte şi instrucţiune publică 11,609.887 cor. La ministeriul de honvezi 1,678,008 cor. La justiţie un spor în cheltueli de 3,760.569 cor.

In aceeaşi şedinţă primul-ministru Wekerle a prezentat de asemenea 7 proiecte de legi în chestia reformei dărilor. Caracterul principal al acestei reforme este simplificarea dărilor şi anume va fi: 1) dare după venit, 2) darea după câştigul profesional, 3) dare de pământ, 4) dare de casă, 5) după capital şi rentă:

Dare de venit sunt obligaţi să plătească: 1) Cetăţenii ungari după toate venitele lor, dacă au locuinţă stabilă pe teritoriul ţării. 2) Cetăţenii ungari cari trăiesc în străinătate, după venitele ce le au în interiorul ţării. 3) Cetăţenii străini, dacă locuiesc cel puţin un an pe teritorul ţării, sau dacă stau aci pentru câştig. Sunt scutiţi de dare de venit aceia, cari au salar sub 600 cor. anual.

Scala dărei de venit e următoarea:

6—700	5
7—800	6
8—900	7
9—1000	8
1000—1100	9
1100—1200	10
1200—1300	11
1300—1400	12
1400—1500	14
1500—1600	16
1600—1800	19
1800—2000	22
2000—2200	26
2200—2400	30
2400—2600	34
2600—2800	38
2800—3000	44
3000—3200	50

După această sumă se i-au 6 cor. pentru fiecare spor de 200 cor., până la 4000. Dela 4400 în sus pentru fiecare 400 cor. creştere se i-au 16 cor., dare. Dela 7200 în sus pentru fiecare 600 cor. o urcare de 27 cor. Dela 10.000 în sus raportul e diferit.

Darea după câştigul profesional se referă la toţi aceia, cari trăesc din industrie, comerciu, sau din băieşit.

Referitor la darea de pământ la stabilirea procentului şi îndreptarea catastrelor este un proiect separat. Darea de casă în Capitală scade dela 17.6 procente la 17 procente. In oraşe cu mai mult de 15 mii de locuitori şi în localităţile balneare se reduce dela 15 la 11 procente; în cele cu mai puţin de 1000 de locuitori se reduce dela 15 la 9 procente.

Darea de venit după capital şi rentă în loc de 10 procente se reduce la 5 procente.

*

In şedinţa de eri a dietei s'au făcut alegerile în deputaţiunea cvotei. Deputaţii croaţi, cari îşi depuseseră mandatele lor din comisiunile dietei, au fost din nou realeşi de asemenea a fost reales notar dep. croat Dusan Popovici.

Interview cu Regele Carol

România şi politica în Balcani.

D. Bratter, corespondent al ziarului *Hamburger Nachrichten*, a avut onoare de a fi primit în audienţă de Regele Carol. Audienţa a ţinut un ceas.

In această vreme, Suveranul a convorbit cu ziaristul german, printre altele, şi de rostul politicei române în Balcani.

Reproducem, după *Bukarester Tagblatt*, cele ce urmează, din interviewul acordat de Regele României:

Rusia faţă de Bulgaria.

— «Se ştie azi în toate cabinetele europene — a zis Regele — că Eu n'am fost nici nu pot fi câştigat pentru unele planuri aventuroase ale unor state balcanice. Ca şi Austria şi Rusia, menţinerea statu-lui-quo în peninsula balcanică eu o consider ca o necesitate absolută, ca singura înlăturare a haosului care altmintrelea ar deveni inevitabil. In senzul acesta am căutat să influenţez asupra prinţului Bulgariei, care mă vizitează din când în când şi mă bucur foarte mult, văzând ca sfaturile mele sunt ascultate.

«De altmintrelea, în Bulgaria se ştie azi prea bine că în Rusia nu găsesc răsunăt unele dorinţe şi năzuinţe pan-bulgare, pentru a căror realizare era nevoie de sprijinul rusesc».

— «Prin urmare, speranţele legate în Sofia de vizita din urmă a marelui duce Vladimir sunt nule şi zadarnice? — întrebă d. Bratter. M. Voastră ştie că, dela această vizită, în multe cercuri din Bulgaria se pun cele mai puternice speranţe pe o colaborare rusă, la o eventuală acţiune macedoneană în senzul năzuinţelor pan-bulgare».

«Totul e neadevăr» — răspunse Regele făcând cu mâna un gest semnificativ. «Marele duce n'a vorbit în Sofia despre Macedonia. Prin atitudinea sa a dat destul de lămurit să se înţeleagă ca tema «Macedonia» poate fi discutabilă, pentru guvernul rus, numai într'un sens: în sensul liniştei şi ordinei şi a păzirei statulu quo. De altmintrelea astfel de vizite se comentează falş de cele mai multe ori. Aproape nici odată ele n'au în vedere inaugurarea unei politici noui, ci numai confirmarea şi întărirea unei politici deja existente».

«Rusia şi Austria» — continuă M. S. Regele — «se vor opune cu toată energia oricărei acţiuni care ar putea avea tendinţa să zdruncine cât de puţin liniştea în Balcani. Intru aceasta, ele sunt mandatarele tuturor puterilor semnatare. Marile Puteri ştiu că, în această năzuinţă, ele pot conta pe colaborarea cinstită a guvernului român».

Spre mare.

«S'a spus — zice d. Bratter — «că Rusia, spre a-şi reface prestigiul ştirbit în Asia răsăriteană, se gândeşte din nou la politica ei tradiţională în Balcani şi-şi va relua planurile vechi de sute de ani, planuri cari în Constantinopol sunt cunoscute şi temute».

— «*Acest lucru nu-l cred exclus*» — *răspunse Regele.* «*Totuşi, până atunci vor trebui să treacă desigur ani mulţi. Acum Rusia e ocupată cu alte griji, mult mai importante. Afară de aceasta, Rusia, pentru a ajunge la mare deschisă, n'are nevoe să ocupe întâi Constantinopolul. Sunt alte căi; Rusia le cunoaşte şi probabil că le va preferi drumului prin Constantinopol*».

Convorbirea se îndreaptă iarăşi asupra chestiei macedonene. M. S. Regele luă cartea pe care i-o oferise d. Bratter şi zise: «Sper că în cartea d-tale ai arătat că Românii din Macedonia sunt un element cu totul paşnic, că ei—contrar atitudinei celoralalte naţionalităţi din Macedonia—*n'au aspiraţiuni politice, nu turbură pacea şi sunt supuşi leali ai sultanului* — şi că ei nu voiesc nimic altceva decât *să'şi poată ţine slujba bisericească şi învăţa copiii lor în propria lor limbă*».

D. Bratter răspunse afirmativ.

— »Sultanul — zise mai departe regele — »cu care corespondez în această privinţă, ştie de asemenea aceasta — şi de aci politica din anii din urmă favorabilă Aromânilor. In anii de mai nainte, duşmanii noştri îi insuflaseră neîncredere şi de aceea ezita în atitudinea sa faţă de conaţionalii noştri. Dar de ani de zile, el a recunoscut că atât elementul român, cât şi guvernul român, care sprijineşte pe conaţionalii lui din Macedonia, merită cea mai deplină încredere. Şi Hilmi-paşa, inspectorul general al provinciilor macedonene, şi Ferid paşa, marele vizir, ştiu aceasta şi de aceea sunt bine dispuşi faţă de noi«.

Bande aromâne în Macedonia.

— »Dar tocmai în timpul din urmă, Hilmi paşa ar fi afirmat existenţa unor bande aromâne în Macedonia.«

— »Am auzit despre aceasta, dar n'am primit nici o confirmare oficială. N'o pot crede. Hilmi paşa ştie tot aşa de bine, ca ori cine altul, că în Macenia nu există bande, „comitagii“ româneşti«.

— Sunt, de altmintrelea, în Macedonia, ca şi în Bucureşti, oameni cari sunt pentru o astfel de formare de *bande* — »pentru apărarea contra atacurilor din partea celorlalte naţionalităţi«, cum zic ei. Ei au încercat chiar să câştige pe unul din miniştrii mei — e mort acum — pentru planul acesta. *Eu, însă am declarat scurt şi cuprinzător: dacă nu se pune capăt acestor tendinţe, eu încetez de a mă mai interesa de Românii din Macedonia.* Asta ajută. Această se ştie foarte precis în Turcia«.

— »Turcia, zise d. Bratter e vădit că face acuma silinţi mai serioase decât înainte vreme, spre a pune capăt bandelor în Macedonia şi mai ales pentru a zădărnici lucrarea celor greceşti. Păcat că n'a făcut aşa mai de mult«.

Teama autorităţilor turceşti.

— »M'au încredinţat — răspunse regele, — că autorităţile turcesti se temeau în toată puterea cuvântului de-a lua măsuri împotriva Grecilor. Grecii se află în număr foarte însemnat în toate oraşele mari ale Turciei, au mare trecere şi mai ales mulţi bani. Pe lângă asta au un aliat puternic, pe patriarchul ecumenic, care e în slujba intereselor naţionale greceşti, şi a cărui preoţi aţâţă mereu nemulţumirile în Macedonia. Pe câtă vreme această stare de lucruri nu încetează. nu se poate gândi la liniştea Macedoniei. *Grecia face o politică scurt văzătoare şi îşi înstrăinează cu totul simpatiile puterilor*«.

Ca dovadă de această miopie dădu d. B. faptul că Grecia ar avea cel mai mare interes a merge mână 'n mână cu România, în loc de a căuta conflict cu această ţară. Ar avea de înlăturat împreună o primejdie care le ameninţă pe amândouă: cea slavă. O politică pricepută, româno-greacă, ar putea fi cea mai puternică apărare în potriva acestei primejdii.

Regele făcu un semne de aprobare.

»*Neapărat*«, — zise el. »Am stăruit asupra acestui punct, acum în urmă la Viena «

Apoi regele Carol schimbă vorba şi trecu la alte chestii politice.

---

la curtea stăpânului său, şi aici între zidurile ei, în focul patriotizmului şi al dragostei de ţară, se sfătuiau pentru binele ei, punând la cale acel act măreţ „Unirea“, ce ne-a scos din ghiarele vrăjmaşilor încunjurători şi ne-a aşezat în rândul popoarelor europene cu dreptul la viaţă!...

In faţa curţilor, este aşezată grădina de flori, din rândurile cărora, în diseară, răsare figura înaltă deşirată, cu faţa scofâlcită încadrată de-o barbă neagră, a lui moş Ion Florariu. El fusese în vremuri, om de ajutor la florărie; iar dela moartea stăpânilor a rămas el florar, în locul franţuzului, ce'şi luase tălpăsiţa.

N'ai stà odată de vorbă cu dânsul, să nu ţi se căineze de nevoile vieţii, ori să nu-ţi spună de bacşişurile, ce le căpătà, când trăiau stăpânii.

Pe la 1859 Manolachi Costachi Epureanu făceà parte din sfatul ţării. Pe atunci nu erau drumuri de fier şi el mergea la Iaşi — capitala Moldovei — pe socoteala lui... fără bilet de liber parcurs!...

Inhămà la butcă 12 cai, ce mâncau pământul în pocnetele surugiilor. La fiecare uşă a butcii aveà câte-un călăreţ, înarmat până'n dinţi.

Câtă cheltuială aveà de purtat, câtă oboseală şi cât sdruncin trebuia să sufere ş'apoi la câte primejdii nu se expuneà pe drumurile de ţară rele, pe vremuri de ploae şi de iarnă şi prin codrii nesfârşiţi, ce se întindeau în lanţuri, cine ştie până unde!..

Cu toate aceste nu se dădeà înapoi dela nici un sacrificiu pentru binele ţării.

Aceştia sunt adevăraţii sfinţi ai neamului românesc.

II.

Astăzi mosia Epurenilor e ţinută în arendă de Românul Dumitru Eremia. Oamenii îi mai zic şi „Mocanu.“ Aceasta pentrucă, de fel e despre munte — din Ardeal — şi sătenii de prin partea locului numesc pe toţi oamenii dela munte „mocani.“

E unul din rarii gospodari, ce întâlneşti în ţara liberă, care să-şi facă treburile cu rost şi de aceia vreau să-l fac cunoscut cititorilor:

Scurt de statură, cu corpul bine legat, faţa-i roşie plină de sănătate îi străluceşte de argintul părului însurit; aşa că nu degeaba un argat — Ardeleanu — când a cam luat luleaua Neamţului îi zice „Suru“.

Vara, în zorii zilei ori în căldura năbuşitoare a amiezii, îl vezi — veşnic în pasul regulat al calului — călare, îmbrăcat cât se poate de simplu cu nişte haine de doc, prin multe locuri cu petece însă cât se poate de curate de ţi-i mai mare dragul să-l priveşti.

Din întreaga-i fiinţă nu respiră decât energie, şi curăţenia sufletului.

E un adevărat cultivător de pământ, care ştie să scoată foloase mari.

Deşi moşia e în mărime de 3 mii de fălci, nu se slujeşte decât de câţi-va logofeţi în conducerea ei... încolo singur îşi ţine socotelile, neserviudu-se de vichili, contabili, chelari ş. a.

Atât vara cât şi iarna când încă nici nu se luminează, i-auzi gura răsunând prin curte în liniştea dimineţii, chemând şi orânduind treburile curţii; iar răsăritul soarelui îl apucă pe câmp. De multe ori nici la prânz nu mai vine pe acasă, ci se mulţumeşte să-şi ostoiască foamea pe brazda, ce străluceşte răsturnată de fierul plugului, în bătaia soarelui.

Primăvara, în mustul omătului, ciocârliile aduc laude lui Dumnezeu, suindu-se şi coborându-se ca gloanţele în negura brazdelor, ce pătează pământul în abureală.

Vara, toate muncile şi le face la timp şi cu rânduială, iar la vremea treerului tăbăreşte cu maşinile şi într'o lună de zile, nu-i mai rămâne fir de pae netreerat; pe când la alţi proprietari de prinprejur, le creşte pânea în şuri din cauza ploilor de toamnă!... încât cu drept cuvânt poate să râdă pe sub musteţi şi să zică: „că dacă au pâne multă?!

Nu e zi lăsată dela Dumnezeu, ca toată moşia să nu fie trecută prin ochii lui şi toate treburile să nu fie văzute de dânsul singur.

Dacă în ţara românească ar fi toţi proprietarii şi arendaşii ca D. Eremia, ştiu că nu ne-ar mai fi dat ochilor, să vedem pe săteni ploconindu-se înaintea Fişerilor şi Mendelilor!...

Feciorii d-sale — că cinci are — toţi voinici şi frumoşi; când vin — în vacanţă — de pe la învăţături, muncesc de-a valma cu oamenii: cari umblă după oameni, cari dorm la şuri în vremea treerului, cari după alte treburi, cu un cuvânt nu şed de loc... muncesc; iar nu ca cuconaşi de-ai noştri... dacă se văd o lecuţă duşi mai depărtişor de casă, apoi dorm toată vara şi aleargă unde-i umbra mai deasă.

La D. Eremia, omului care-a muncit, i se plăteşte până la ban. Nu se bucură, Doamne păzeşte, la munca creştinului.

Ţine la cinste ca la cel mai mare lucru preţios şi de aceia câţi logofeţi nu 'şi iau tălpăşiţa când sunt prinşi cu „mâţa 'n sac.“

Pe cât e de harnic, chibzuit, schivernisit d-l Eremia, pe atât d-na Suzana Eremia — soţia dumisale — e adevărată albină a casei.

Doamne! Ce gospodărie întinsà mai ţine şi ce bine şi cu rost o mai conduce!...

Să mănânci pâne de casă făcută de mâna dumneaiei, nu te mai saturi mâncând. De multe ori musafirii, ce se întâmplă în gazdă, sunt treziţi în zorii zilei, de mirosul dulce, ce-ţi deşteaptă pofta şi care izvorăşte din cuptorul cald. D'apoi ce mai uscături, cârnaţi pregătiţi cu mirodenii, de să te lingi pe degete nu alta ceva; apoi la punerea murăturilor pentru iarnă, la pregătirea laptelui şi la scoa-

STIRILE ZILEI.

— 11 Octomvrie v.

Starea sănătăţii Maj. Sale Monarchului. Ştirile cari sosesc din Schönbrunn despre starea sănătăţii Maj. Sale monarchului sunt de câte-va zile mai favorabile. Ziarul »Fremdenblatt« scrie între altele: Maj. Sa se află pe calea însănătoşării. Catarul începe să dispară, temperatura corpului e normală, apetitul bun şi în genere starea puterilor e mulţumitoare. Maj. Sa a făcut eri din nou o preumblare în galeria castelului din Schönbrunn, care i-a priit foarte bine. După preumblare Maj. Sa s'a ocupat de afacerile de stat.

Christianul. Scrie »*Neamul Românesc*« »Scenele dela Pănade s'au înoit la Christianul Bârsei, unde 14 ţărani români au fost înţepaţi cu baioneta de husari beţi. Dintre oamenii răniţi de husari vor muri doi. Comanda locală n'a vrut să ţină în seamă nici o plângere. — *Tăcerea foilor româneşti, afară de »Gaz. Trans« ne pune în uimire*«.

Despre cele petrecute după măcelul din Cristian ni-se mai comunică următoarele amănunte: Alaltăeri s'a început cercetarea la faţa locului de către o comisiune mai mare militară. Cei răniţi s'au prezentat rând pe rând în faţa comisiei, unde au spus din nou cele petrecute cu ecaziunea măcelului şi la invitarea comisiei, şi-au formulat pretensiunile în bani ce le au pentru suferinţele îndurate şi pentru zilele de lucru, pe cari au trebuit să le petreacă în casă. Fiecare rănit a depus apoi jurământul, pe fasiunile sale. Cercetarea a continuat şi eri şi azi.

Pentru Björnson. Adunările poporale din trei comune, unde deputatul Hodza voia Dumunica trecută să-şi facă darea de seamă, au fost oprite de către pretură, prin decisul: »cu toată ridicarea cea mare a simbrielor, nemulţămirea s'a înteţit în aşa măsură, cât astfel de adunări poporale fac numai să se răstoarne pacea şi liniştea«.

Nu s'a mai pomenit — în state constituţionale, fireşte — atâta volnicie faţă de un drept de frunte al deputaţilor, care e totodată şi o datorinţă a lor.

183.25 Lei a colectat »Gaz. de Dum.« din Şimleu pentru femiliile celor ucişi în răscoalele din România, şi pentru răniţi.

Sfinţire de biserică. Comitetul parochial gr. cat. din *Poienile-Zăgrii* invită la sfinţirea bisericei nou edificate, care se va îndeplini în 3 Nov. st. n. 1907.

Dela magistratul oraşului primim spre publicare următorul avis: Feciorii de pe teritoriul oraşului Braşov, cari sunt născuţi în anul 1871 şi fără a se justifica, nu s'au presentat până acum la asentare, se provoacă în senzul §-lui 80 punct 6 din regulamentele pentru apărarea ţării partea I-a se anunţă în luna lui Noemvrie a. c. la despărţământul militar al magistratului pentru a fi prezenţi la timp înaintea comisiei de asentare şi anume sunt provocaţi: Oskar Weber, Stelean Ogea, Alajos Nándor Pán, Nicolae Coliban, Petru Lajos, Stefan Musika, Antal Mathé, Alexander Lakatos, Friderich August Orendi, Constantin Tocanie, Árpád Konrad, Vasilie Orghidan, Alexandru Leiner, George Negru şi Oskar Iosif Sotschek.

In contra proiectelor de dare, cari îngreunează mai cu seamă clasele de jos, fiind noua dare aruncată asupra obiectelor de hrană, s'au început adunările de protestare. Cea dintâi o ţin socialiştii din Budapesta în 27 l. c. Vor protesta şi împotriva pactului, care earăşi mai cu seamă pe cei săraci îi împovorează.

Necrolog. In Purcăreni a încetat din viaţă văd. *Maria M. Grama* în etate de 59 ani şi al 12-lea an al văduviei. Inmormântarea va avea loc Sâmbătă în 13 (26) Octomvrie la orele 2 în cimiterul bisericei gr. or. române din Purcăreni.

Un nou complot contra Ţarului. Telegramele sosite în cursul zilei de eri arată că la Petersburg s'a descoperit un nou complot contra ţarului. La Ţarskoe-Selo s'ar fi găsit un gang secret în care se aflau materii explozibile. In momentul când s'a descoperit gangul lucrau într'ânsul 2 oameni.

Istoria atentatelor revoluţionare din Rusia mai cunoaşte un caz identic. La 17 Februarie 1880 a fost aruncată în aer sala de mâncare a palatului de iarnă din Petersburg, cu câteva minute înainte ca ţarul Alexandru II să între într'ânsa. In sală nu se aflau decât oameni din personalul de serviciu cari au şi pierit. Atentatul acesta a fost şi el comis cu ajutorul unui gang subteran care îşi avea eşirea într'o pivniţă dintr'o stradă învecinată, pivniţa în care locuia o sărmană femee, care se ocupa cu negoţul de lapte. Aceasta sărmană femee nu era alta decât revoluţionara Jese Heltman. In capul complotului se afla atunci Djeiiabof.

Producţiune teatrală împreunată cu tablouri vivante în Braşov. »Reuniunea femeilor române, pentru ajutorarea şi înfrumseţarea sfintei biserici din Braşovul-vechiu« va aranja cu concursul tinerimei române din Braşovul-vechiu, o frumoasă proeucţiuue teatrală împreunată cu 3 tablouri vivante, în ziua de 27 Octomvrie st. v. (9 Noemvrie st. n.) a. c., în sala hotelului »Central Nr. 1« din loc.

Programul acestei producţiuni, care este foarte variat, să va publica în nrii viitori de Duminecă ai acestui ziar.

Cununie. D-şoara Mariţi *Leoca* din Sâmbotelec şi d-l Emil O. *Petricaş* din Turda ne anunţă cununia lor religioasă, care se va ţinea Dumineca în 27 l. c.

Reuniunea învăţătorilor rom. gr. cat. din ţinutul Lugojului îşi va ţinea adunarea generală din ăst an la Izgar în zilele de 10 şi 11 Nov. st. n. 1907 cu ordinea de zi obişnuită.

Nou proiect de lege pentru consumuri. In ministeriul de comerciu se lucrează la un nou proiect de lege pentru societăţile de consum, după care acestea vor putea vinde numai membrilor lor articlii de comerciu ce ţin. Aceasta s'a făcut la cererea comercianţilor privaţi, cari într'una se plângeau de concurenţa consumurilor.

Comună ungurească fără copii. Comuna Nagyharsány din com. Baranya, dincolo de Dunăre, are 3500 de suflete. Comuna e bogată, are hotar mare, productiv şi are numai 18 copii la şcoală. De 2 ani nu s'a mai născut nici unul. Până acum erà sistemul de un copil, acuma s'au lăsat nevestele si de unul. Abordează de-a rândul şi nu le găseşte nimeni leacul.

Liga contra duelului. Există în Germania o ligă în contra duelului care îşi va ţinea adunarea ei generală anuală în curând la München. Ea e activă şi prosperează. Liga posede treizeci de mii de membrii de toate opiniunile politice şi religioase şi posede actualmente secţiuni în 19 oraşe ale Germaniei. Acţiunea sa se manifestă prin circulare, prin cari îşi dă silinţa de a suscita o mişcare de opiniune contra duelului şi părtineşte pe cei ce recurg la tribunalele pentru protecţiunea onoarei lor individuale. La început preşedintele Ligei în contra duelului a fost prinţul de Loewenstein, care acum a întrat ca novice într'o mânăstire din Olanda.

Incunjurul pământului pe jos. Patru holandezi curagioşi, M. I. Saeys şi femeia sa, Leo doctor în geografie şi N. Sayes, toţi în etate de treizeci de ani, au trecut pe la Cambrai, urmând a face pe jos călătoria în jurul pământului interprinsă la Amsterdam în 26 Septemvrie. Această călătorie fu provocată de un rămăşag de 100,000 franci, făcută cu doctorul Bing din Amsterdam. Excursioniştii trebue să încunjure pământul pe jos în timp de şease ani şi jumătate, trăind numai din câştigul ce-l vor face vânzând cărţi postale cu portretele lor. Escursioniştii după ce au trebuit să stea 3 zile în Liege, s'au îndreptat spre Paris, de unde vor pleca spre Riviera etc.

Un tânăr absolvent de 6 sau 8 clase gimnaziale. care ştie bine ungureşte află aplicare imediată ca practicant în farmacia mea, pe lângă condiţiuni favorabile. Reflectanţii să se prezenteze în persoană. Dumitru *Banciu* farmacist în Sălişte (Szelistye) comit. Sibiiu.

Răscoalele în Maroco ne aduce aminte ce influenţă mare a avut Mohamedanismu în Europa. Şi stiinţa medicală are a-i mulţumi mult. Intre altele amintim, că la sfârşitul secolului al 10-lea medicul arab Muhamed Arrasi a fabricat diferite prafuri de dinţi, fiind-că deja pe atunci se punea mare importanţă pe curăţenia gurei. Astăzi se ştie, că cultivarea raţională a gurei, cu prafului de dinţi probat *Sarg Kalodont* conservă dinţii sănătoşi până la adânci bătrâneţe.

Pentru grabnica desfacere a marei provisiuni de pomişori, recomandă şcoala de pomi a lui Friedrich Gaspari & Comp. în Mediaş (Ardeal) cu preţuri scăzute toată instalaţiunea scoalei de pomi, pomi roditori, răsaduri, bătuş, diferite plante, brazi, trandafiri, catalog cu preţuri la cerere se trimite gras.

Björnson contra lui Apponyi.

Trufaşul grof Apponyi şi-a găsit beleaua cu bătrânul poet norveghian, care l'a luat în cleşte fără cruţare, şi nu-l mai lasă din mână. A trebuit să vadă şi să se convingă groful, că în Björnson a aflat un adversar, care nu prea ştie de glumă.

Apponyi s'a fost lăudat către cineva, că ori câte ar spune Björnson despre el, aceasta nu-l va împedeca de a merge *„cu fruntea ridicată“* la o viitoare adunare internaţională. Venindu-i la ureche aceasta lui Björnson, el a adresat o scrisoare ziarului vienez „N. Fr. Presse“, în care vestejeşte cuvintele de mai sus ale lui Apponyi în ton batjocuritor, scriind următoarele:

«Contele Apponyi mi-a răspuns «cu fruntea ridicată». El mă asigură că dacă va apărea iarăşi într'o adunare interparlamentară de pace, eu pot să fiu convins, că «aceasta o va face cu fruntea ridicată».

Cine se îndoieşte? Când un asupritor de popor s'a arătat vre-odată altfel?

Numai de curând în dieta ungară, când reprezentanţii slovaci au fost maltrataţi şi daţi afară, l'am văzut pe contele Apponyi ridicându se şi anunţând ce are să se facă pentru a asupri mai departe acest popor. O lege şcolară s'a primit, ca şi care nu s'a mai fost văzut înainte, căci cele mai importante dispoziţii ale acestei sunt din guttapercha! Aceste pot fi astfel întinse, ca toate naţionalităţile să fie înecate în ele. *A smulge pe copii dela limba lor maternă, e tot atâta ca a smulge pe copiii flămânzi dela sânul mamei lor.* Tocmai asta este ce contele Apponyi o porunceşte în aceasta lege cu fruntea ridicată.

Strânşi în braţe de aceasta lege pot fi supuşi spiritului şi voinţei maghiare încetul cu încetul Germani, Români, Croaţi, Ruteni şi Slovaci, pentrucă acest spirit şi aceasta voinţă sunt cele mai vechi, cele mai nobile, cele mai sporitoare de cultură din lume, acelea, cari pot promova mai bine progresul popoarelor pe acest pământ. Sub domnia acestei legi, încă şi mai multe mii de emigranţi, ca până acum, îşi vor părăsi patria cu sacul în spate şi cu sdrenţele lor, îndesuiţi în vagoanele de vite ale drumurilor de fer. In mijlocul lor va sta atunci contele Apponyi cu fruntea ridicată. Asta să'i mângăie! Să mângăie pe cei-i ce se duc ca şi pe cei ce rămân acasă, în oara când se vor despărţi cu lacrămi amare.

Dacă apoi copiii rămaşi acasă *nu vor putea învăţa ungureşte, fiindcă este o limbă grea şi urmare va fi că nu vor învăţa nimic*, aşa că Ungaria posede cei mai mulţi ignoranţi (analfabeţi) în Europa, ce are a face? Vedeţi, contele Apponyi stă între ei cu fruntea ridicată! Bisericele goale, goale fiindcă se predică ungureşte (episcopii aristocraţi numesc pe preoţii!) — contele Apponyi le umple, el singur, totdeauna cu fruntea ridicată. Dacă muzeele naţionale ale Slovacilor se închid şi mijloacele pentru acestea se confiscă, (şi printre ele chiar şi darul împărutului!), fiţi convinşi, pe o

---

terea din el a untului, a smântânii nu se amestecă, Doamne fereşte, altă mână de cât a dumisale.

Tot dumneaiei pregăteşte şi la bucătărie... bucătăreasa doar fierbe bucatele numai.

Cealaltă treabă a casei, grijitul, scuturatul, spălatul rufelor, toate se fac sub povaţa şi supraveghierea sa. Şi nu numai atât!...

Dar de multe ori, când mă duceam la curte, numai ce-o găseam cu furca'n brâu, torcând în mijlocul ogrăzii, încunjurată de orătănii.

Mă cruceam singur, nu alt-ceva. Auzi d-ta, cogeamite cucoană mare, bogată, să s'apuce de tors!...

Şi cum să nu te miri, când aşa zise cuconiţe de-ale noastre, mai jos puse, li-i ruşine să s'apuce de gospodărit şi să dea c'o lingură prin cel borş, ori c'o mătură prin cea casă: ci aşteaptă mereu să-i pună bărbatul, care munceşte Dumnezeu ştie cum, slugă.

Şi nu mă mir numai eu... dar toată lumea, care vine pe la dumnealor. Şi multă mai vine, căci tari-s ospitalieri şi primitori. In crucea nopţii de le-ar cere cine-va găsduire, să scol şi-l primesc. Sunt timpuri, când cu săptămânile nu şed vre-odată singuri la masă.

Unii musafiri vin, alţii se duc; şi toţi primiţi bine cu bunătate, plecând mulţumişi.

In casa dumnealor, dela lucrurile cele mai mici şi până la cele mai de valoare nu respiră de cât simplitate, ordine şi românism.

Toate lucrurile făcute din lemn alb, nevăpsit, ţesături de in şi cânepă acoper paturile.

Salonul îmbrăcat numai în scorţuri naţionale, de te prinde mirarea şi nu-ţi vine a crede c'a umblat mână de om, de le-a făcut.

Pe pereţi portrete de-ale eroilor români: Andrei Mureşan, Traian, Familia Regală, de-ale luptătorilor pentru susţinerea Românizmului ca: Ioan Popazu şi alţii.

Buni la inimă amândoi ca şi feciorii lor, nu-i chip să iasă prin sat, ca sătenii cu mic cu mare — cu cari să întâlnesc — să nu se descopere şi să nu le sărute mâna, în semn de respect.

D-na Eremia nu pierde nici un prilej, că de câte ori se întâlneşte cu sătencile, să nu le povăţuească ca să-şi îngrijească de gospodărie, să-şi văruiască casele şi să le ţină curat, să se hrănească bine, să lese copiii să meargă la şcoală, să se ducă cu toţii la biserică, spre a se rugă lui Dumnezeu şi să trăiască bine între dânşii şi cu cealaltă lume.

Milostivă peste samă: aşa când se duce la biserica din Bârlăleşti, unde e îngropată unica fiică ce-a avut, copiii îi ies înainte, cum zăresc trăsura de departe, iar domnia-sa, cu bunătatea inimii şi dragostea, ce nutreşte pentru copii, le împarte covrigi şi alte bunătăţi, ce-aduce pentru ei. Celor rupţi la haine ori nespălaţi le spune, că dac'or mai veni murdari, nu le mai dă nimic. Şi de aceea cum zăresc trăsura pe drumul de pe costişe, „tiva“ la fântână ori la părău, ca să se spele, căci altfel ştiu că nu capătă nimic dela „cucoana“ cum o numesc ei.

Scoala e ajutată tot timpul anului. In câşlegile Crăciunului trimete copiilor la şcoală: coşuri încărcate cu pâne şi felii de brânză; la începutul anului şi la premii, cărţi.

La examen alături cu învăţătorul stă şi ascultă, încurajând pe micii copilaşi. Şi nu numai în Epureni, dar şi în alte sate.

Aşia mi-aduc aminte că într'un an eram delegat de Revizorul şcolar să fac examenul şi la şcoala de gospodărie ţărănească înfiinţată de d-sa cu defuncta Principesă Elena Bibescu şi D-na Exarho — ficele lui M. Epureanu.

Dela orele 6—9 dimineaţa făceam examenele la şcoala de gospodărie, unde d-na Eremia nu lipsea dimpreună cu „Boerul cel bătrân“ cum îi mai zic oamenii d-lui Eremie, ori câtă treabă ar fi avut; apoi dela 9—12 făceam examenul la mine, unde d-na Eremia erà de faţă.

Intr'un rând îmi spune să împart timpul aşa fel ca să mergem şi la şcoala pin Horga — un sat vecin.

Era o zi, ce strălucea de frumseţea şi veselia naturii. Razele soarelui sărutau spicele grâului, ce se legănà în valuri, la adierea vântului.

Trăsura noastră, alunecau pe drumul ce şerpuia printre holdele coapte, trasă de doi fugari sdraveni.

Primarul, pe care-l luase cu sila, căci de... examen îi trebuià lui la vremea asta? — se făcuse mititel pe capră.

Iată că ne întâlnim în cale, cu preotul Petrache din Bârlăleşti, ce fusese — se vede — la vr'un maslu. Nici una, nici două, îl sui în trăsură şi la Horga.

— Că am treabă cucoană... că am pus pe arie...

— Nu! Haide! că ca preot, trebue să încurajezi copiii.

Şi bietul preot Petrache, n'a avut încotro, a trebuit să meargă.

La Horga a trebuit să stăm până la 12 deameazi. Se făcuse o căldură şi era o zăpuşeală de ne curgeà năduşeala şiroae. Totul părea topit de focul soarelui şi numai noi înotam în colbul, ce se ridica de pe întinderea drumului.

. . . .

De sărăcia satului, că nu prea puteau sătenii să poarte de grija copilaşilor, am plecat eu; de domnia lor îmi voi aduce aminte cu mult drag.

Th. Popovici — Griviţa.

colină din apropiere se vede noul spirit apărător al maghiarilor: Contele Apponyi cu fruntea ridicată.

In onoarea acestui spirit apărător *adun martori și mărturii, dela popoarele asuprite ale Maghiarilor.* N'am zor, căci știm cu toții, contele Apponyi, le așteaptă cu fruntea ridicată!

Lovitura, ce a dat-o din nou Björnson lui Apponyi l'a durut pe acesta foarte tare. Aceasta se vede și din porunca ce a dat'o Apponyi biroului de corespondență telegrafic unguresc, de a-l lua în apărare într'un comunicat adresat prin sârmă tuturor foilor din străinătate. In acest comunicat se zice, că foile maghiare privesc atacul lui Björnson, ca o nedreptate. Björnson nu este în drept să zică, că naționalitățile nemaghiare sunt asuprite și că limba lor maternă li-se răpește, fiindcă „noua lege școlară prescrie studiul limbei maghiare pentru acele școale, în care limba de propunere este nemaghiară“. Ați auzit ce li se spune celor din străinătate că legea Apponyi nu cere mai mult decât ca în școalele nemaghiare să fie studiu obligat limba maghiară? Când aceasta au cerut'o deja mai nainte cu 25 de ani prin legea școlară dela anul 1879.

Vede îndată ori și cine, că dreptatea nu e pe partea apărătorilor lui Apponyi. Ce ne zice o altă foie din Viena, că oricât s'ar svârcoli Apponyi, el este și remâne în lupta cu Björnson cel în frânt și bătut.

Alcoolismul, de Dr. *Izidor Marcu* și *Stefan Roșianu.* Blaj, 1907. Tipografia seminariului arhidiecezan.

Autorii acestei cărți primiseră dela Conzistoriul arhiepiscopesc din Blaj, însărcinarea de a elabora un proiect de statut contra alcoolismului, pe baza căruia să se poată înființa reuniuni de cumpătare în arhidieceză. D-nii Dr. Izidor Marcu și Ștefan Roșianu au făcut un raport dimpreună cu proiectul de statut, care s'a desbătut și în sinodul arhidiecezan dela Blaj în Noemvrie 1906. Din raportul acesta modificat și întregit se compune cartea »Alcoolismul«, care are un cuprins pe 164 pag. forte interesant, împărțit în 4 capitole, în cari se vorbește pe larg despre natura alcoolului și acțiunea lui asupra organismului corpului omenesc; despre urmările alcooismului din punct de vedere social-moral; despre lupta coutra alcoolismului și despre apărarea și remediile practice contra alcoolismului. Intr'un adaus se vorbește de acțiunea bisericei gr. or. române în contra alcoolismului și de statutele ligei catolice de abstinență din Elveția.

Cartea aceasta scrisă cu multă cunoștință de cauză și pe baza opurilor celor mai renumite despre alcoolism, ar trebui să se găsească pe masa fiecărui cărturar român. Prețul 1 cor. 10 fil.

Starea sămănăturilor în Ungaria. — Asociația regnicolară a agricultorilor unguri a adresat corespondenților ei următoarele trei întrebări: 1. Intârziatu-s'a sămănatul de toamnă și în ce raport față de anii normali? 2. Cum e starea sămănăturilor de toamnă? 3. Cum va fi desvoltarea în toamnă a sămănăturilor și cum vor erna sămănăturile?

Conform răspunsurilor primite de la corespondenți, starea sămănăturilor în ținuturile din dreapta Dunărei e îndestul de bună, în Bănat până acum nu e încă teamă de o primejdie mai mare, în ținuturile din Ostul și Nordul Ungariei sămănatul de toamnă a întârziat pretutindeni, iar starea sămănăturilor e îndeobște foarte rea. Cea mai mare primejdie e în ținuturile din Nordul Ungariei, deoarece aici earna vine din vreme, astfel numai dacă în viitor timpul va fi foarte prielnic pentru facerea arăturilor de toamnă, e nădejde de o îmbunătățire a situației triste. In rezumat: sămănatul de toamnă a întârziat aproape pretutindeni, semințele aruncate în pământ au răsărit foarte rău, și dacă în viitor nu va ploua din belșug, e primejdie că sămănăturile în partea lor covârșitoare vor fi pustiite.

Convocare.

Despărțământul „Făgăraș“ aparținător Reuniunii înv. din Archidieceza gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș în conformitate cu § 21 din statute își va ținea adunarea de toamnă Dumineca la 3 Novembre st. n. a. c. în comuna Olàhujfalu (Noul român) la care avem onoare a învita P. T. membrii și pe toți binevoitorii școalei.

Program:

1. La 7 ore a. m. participare la serviciul divin.
2. Lecție practică cu elevii școalei locale prin înv. Atanase Visalon.
3. Deschiderea adunării și constatarea membrilor prezenți.
4. Alegerea comisiunilor pentru apretiarea lecției practice și a disertației precum și pentru înscrierea de membrii noi.
5. Citirea dizertației: „Rolul școalei ca factor în scopul desvoltării culturale a poporului nostru“, prelucrată de înv. Galacteon Ganea.
6. Cetirea procesului verbal luat în adunarea trecută și raportul biroului pe anul de gestiune espirat.
7. Raportul delegaților, cari au participat la adunarea generală a Reuniunii.
8. Raportul comisiunilor esmise sub punct 4.
9. Eventuale propuneri.
10. Defigerea locului pentru adunarea de primăvară și designarea persoanelor dizertante.
11. Alegerea biroului pe un nou period.
12. Inchiderea ședinței.

Vad, la 15 Octombre 1907.

Octavian Popp prezident. *Ioan Cocișiu* secretar.

Cugetări.

Natura noastră ne face întotdeauna nefericiți în ori-ce stare; dorințele noastre ne zugrăvesc o stare fericită, pentru că alătură la starea în care suntem plăcerile stării în care nu suntem, iar când vom ajunge la aceste plăceri nu vom fi fericiți, pentru-că vom avea alte dorinți potrivit nouei stări.

*

Cu toate că unii n'au interes în ceea-ce spun, nu trebue să conchidem de aici numai decât că ei nu mint, căci sunt oameni cari mint numai pentru a minți.

*

Pe măsură ce avem mai mult spirit, găsim că sunt mai mulți oameni originali. Oameni de rând nu găsesc deosebire între oameni.

*

Omul nu e nici ânger, nici dobitoc, și nenorocirea face, ca acel care voește să facă pe ângerul, face pe dobitocul.

Pascal.

---

4 Iulie în Indiana Harbor, Ind.*)

Indiana Harbor, Ind., Iulie 1907.

In ziua de 4 Iulie s'a serbat cu mare paradă ziua de *Independență* a *„Statelor Unite Americane“*. Nimic nu poate fi mai imposant, mai atrăgător, ca paradele ce se fac în diferitele orașe cu aceasta ocazie. Se cheltuesc milioane pe artificii, toată lumea, dela copil până la bătrân își manifestă bucuria jubileului prin a împușca cu patroane oarbe, sau prin artificii. In această zi îți face impresia ca și când ai asista la o manevră sau la un răsboiu.

Așa și în orașul nostru de săptămâni nu se vorbea de alta decât de parada ce va fi la 4 Iulie, și pe care o vor aranja pompierii de aici. Au fost învitați toți negustorii principali, precum și Societatea noastră *„Transilvaniana“* a lua parte la festivități.

La aceasta învitare Societatea a convocat imediat o ședință extra-ordinară de comitet, în care s'a hotărât ca societatea să ia parte la parada, și membri cari voesc a participa să-și facă uniforme.

Uniforma a fost aleasă cea de Infanterie Americană cu parole de treicolorul național român, șepoi albe, ear de jur împrejurul șepcilor asemea treicolorul românesc.

In ziua de 4 Iulie un număr de 54 membri ai societății în uniformă, se adună în fața casei stegarului soc. d-l Petre Duma, unde președintele îi aranjază după mărime, și îi pune pe 2 rânduri, le dă scurte instrucții, spre aducerea aminte, (de oare-ce aproape toți membri au fost cătane), face câte-va mișcări, apoi se face scoaterea drapelelor societății, dându-se onorul de către muzică și membri societății. La aceasta a asistat un numeros public de diferite naționalități.

După sfârșirea acestei ceremonii, membri societății cu musica pornesc spre locul de paradă în ordinea următoare:

D-l Nicolae Rociu din Nucet, președintele-aranjator, apoi drapelele societății purtate de stegarii soc. Petre Duma din Răhău cel național român și Ioan Olteanu din Sebeșul-săsesc cel național american, având ca purtări ai panglicelor pe D-nii Filon Holom din Limpedea (Târnava-mică), casarul soc. și Gheorghe Gherman din Danes.

După steaguri urmează muzica, apoi la distanța reglementară membri societății. In fruntea soc. merge d-l Dumitru Niculescu din București, președintele societății având la dreapta pe d-l Dumitru D. Toma din Dobârca, vice-președintele soc., iar la stânga pe d-l Ioan N. Sufană din Poiana, secretarul soc., după dânșii urmează membri societății înșirați pe 2 rânduri.

Un spectacol măreț se presinta ochilor. Diferite care triumfale, de ale diferitelor branșe, îmbrăcate în flori și culorile americane. Ca mai frumos am observat, un car al meseriașilor tâmplari, pe care era clădit o frumoasă casă-vilă, carul Domnișoarelor, îmbrăcate numai în culorile americane, carele pompierilor, carul brutarului Chas Martin, care representa un cuptor, iar oamenii lucrau la facerea pânei etc. etc.

Când soc. „Transilvaniana“ ajunge în Michigan Ave, e întâmpinată de căpitanul pompierilor, care era călare, și pe a cărui față se putea citi bucuria și mulțumirea de aspectul ce l'a prezentat societatea noastră. Radios de bucurie ne conduce la locul destinat.

După un interval de 15 minute, grandiosul convoiu se pune în mișcare în ordinea următoare: muzica pompierilor, carul meseriașilor, carul Domnișoarelor, muzica soc. „Transilvaniana“ steagurile și membri sei, soc. tâmplarilor, apoi celelalte care. In aceasta ordine s'a ocolit pe străzile principale ale orașului.

Este de remarcat. că tot publicul nu mergea decât pe partea societății noastre. Pe strade și dela ferestre, când soc. trecea, publicul bătea din palme și aplauda uniforma americană și ținuta bravilor români. I-a entuziasmat se vede treaba. — S'au luat de către autorități diferite fotografii în diferite străzi.

După terminarea paradei șeful pompierilor, președintele paradei d-l advocat Hembroff precum și alte persoane marcante din oraș ne au felicitat călduros zicându-ne: „Românii au avut primul loc azi, și lor li-se cuvine primul premiu azi!“

De aci făcându-se puține mișcări, societatea a plecat în mijlocul aplauselor, cu muzica 'n frunte cântând și publicul pe lături spre Hală unde a urmat petrecerea.

Seara la orele 8 s'a jucat comica piesă teatrală *„Cinel-Cinel“ sau „Coroana lui Ștefan cel Mare“*. Succesul a fost

*) Corespondența aceasta după ce a rătăcit prin Europa s'a reîntors iarăși din America, de unde am primit'o numai zilele aceste. Red.

Popasul țiganilor.

(După Geibel.)

In noapte, sub poale de codru 'nverzit,
E freamăt de glasuri, un tainic șoptit;
Ard galbene flacări și 'n zarea de foc
Vezi chipuri sinistre grămadă 'ntr'un loc.

Țiganii, drumeții cei vecinici ei sunt!
Cu ochii de fulger, cu pletele 'n vânt;
La Nilul cel galben departe născuți,
Ei arși sunt de soare, de vânturi bătuți.

Aproape de flacări pe pajiște stau
Bărbații sălbateci și chiote dau,
Femeile-aleargă mâncare făcând
Și umplu păharul și-l poartă pe rând.

Ei cântece cântă și basmuri își spun
Din vremuri mai bune c'un alt cer mai bun;
Bătrână țigancă, acolo sub brazi,
Descântece 'nvață pe negri nomazi.

Și oacheșe fete să 'nșiră la joc
In cercul cel magic al zării de foc,
Răsună ghitara ferbinte și 'ntins
Și jocul se 'ncinge sălbatic și-aprins.

In urmă să culcă, odihnă cătând;
Le freamătă brazii s'adoarmă curând.
In vis, exilații pământului lor,
Văd Sudul, o țară, și ei un popor.

Dar zorile roșii să varsă pe cer,
Frumoasele visuri fantastice pier,
Greu scârție carul, ei pleacă la pas —
Dar unde? O viață de drum și popas!

G. Coșbuc.

Din carnetul unui judecător.

Grea meserie e aceia de judecător pentru unul care pricepe însemnătatea misiunii lui și pe care-l interesează direcția mersului stărilor sufletești ale oamenilor.

Are un judecător două feluri de lucrări de făcut: unele, ca să întrebuințez termenul tehnic, scornit probabil în bătaie de joc, grațioase, pe cari le îndeplinește în camera de chibzuire în lipsa părților, și altele, contențioase, procesele.

Cele dintâi sunt de-o banalitate, de-o secăciune ce nu se poate pricepe, până nu ți-ai făcut creerul cenușe lucrând la ele. Autentificări de acte de vânzare, de împrumut, de închiriere, de tovărășie, chemări în judecată, conturi de epitropii, procese verbale de ale primarilor, subprefecților, portăreilor, — toate scrise într'un stil grețos, impersonal, mort și neînsemnat ca o pară ștearsă. Oricât le-ai stoarce nu poți scoate din ele un dram de judecată generală.

Al doilea fel de lucrări sunt procesele. Acestea nu sunt lipsite de interes, dar au o dureroasă înrâurire asupra firii judecătorului.

Vecini cari se mănâncă între dânșii pentru un deget de pământ, tovarăși cari se înșeală unul pe altul, rude cari duc ani întregi judecată, cheltuind o mie ca să câștige o sută, frați cari măcar că au trăit alături își contestă frăția — zilnică defilare a unor oameni, cari vin urâțiți, cu vinele gâtului umflate de grija pierderii sau câștigului unui lucru adeseori neînsemnat, gândul că și acolo acasă nu poate unul să iasă pe prispa casei lui, fără ca să nu aducă 'n tâmplele celuilalt un virtej de sânge clocotitor, — toate astea sădesc încet în sufletul judecătorului un dispreț și un desgust de oameni, care-l pot duce la o desăvârșită mizantropie.

Și apoi de câte ori nu simte bine că dreptatea nu e de partea celui care totuși trebue să câștige procesul?

Știe bine că unul căruia i s'a luat pe nedrept pământul de către un altul, nici n'are, nici nu-i vine să dea unui advocat cât i se cuvine; că d'aia mai totdeauna vine însoțit de un advocat slab; că dimpotrivă împilatorul, — făcându-și socoteala că chiar de-ar da jumătate din lucrul luat pe nedrept tot rămâne în câștig cu cealaltă jumătate, — vine cu un advocat bun, talentat, cunoscător profund al codului, al tuturor piedicilor și curselor, de care 'și ferește cu grijă clientul și pe care le întinde cu măestrie în întunerec sub pașii potrivnicului.

Câte inechități strigătoare nu e silit judecătorul să săvârșească pentru respectarea legii și de câte-ori nu rămâne cu inima strivită de pasul greoiu al principiului triumfător!

Răsfoesc un carnet în care treceam note aproape zilnice, în vremea în care eram judecător.

Ici și colea siluete și mutre de împricinați; câte-va depoziții hazlii de martori; crâmpee de procese verbale: „repezindu-se la el cu forță majoră îl insultă de mama sa Sevastița, română, majoară, domiciliată în aceiași comună“.

Incolo reflecții aspre dar adevărate la adresa advocaților și gânduri de o amară mizantropie.

Abia următoarele câte-va bucățele interesante:

Substitut la Pitești. Un țăran bătrân, care umblă în cârje, întră în cancelarie tainic, închide ușa binișor uitându-se împrejur, se apropie și sprijinindu-se de masă întreabă încet și serios:

— Ce s'a făcut, taică, cu jalba mea?

— Care jalbă?

— Jalba mea, cu ăla dă mi-a fermecat picioarele, dă mi le-a betejit.

— Care ăla?

— Ce nu știi? Aaa! Stai să-ți spui.

Și începe să istorisească, cu intonații convingătoare:

— Ghinisem la târg — (acu la Crăciun să 'mplinește anu) — să târguese

strălucit. Persoanele deputante sunt următoarele:

D-l Dumitru D. Toma din Dobârca, rolul pitarului Sandu s'a presentat cât se poate de bine. D-na Octavia Mayer din Nucet, în rolul Smaranditei a atras admirația publicului. D-ra Ana Rociu din Nucet, în rolul Tincuţei a fost cât se poate de bine, asemenea şi D-ra Maria Suciu ca damă de companie. D-na Maria I. Sufană în rolul Floricăi, tineră ţărancă a stors aplauzele publicului, nu mai puţin. D-l Ioan N. Şufană din Poiană în rolul lui Graur fecior boeresc a stârnit un haz neîntrerupt şi aplauze nesfârşite.

Au contribuit la reuşită şi D-nii Nicolae N. Toma din Dobârca, Gheorghe Capătă din Danes, Ioan Munthiu din Răhâu şi Iosif Oana din Nucet, ca ţărani.

Serbarea s'a deschis de d-l N. N. Toma, care a declamat frumoasa poesie „Deşteptarea României“ de V. Alexandri. In timpul representaţiei au cântat d-l Ioan Munthiu din Răbău, cu o frumoasă voce: „Până când frate Ardelene“, după dânsul d-l Gheorghe Capătă „Ciobanul“ stârnind aplauze. După terminarea representaţiei d-l Ioan N. Şufană a declamat hazlia bucată: „Ciobanul la Biserică“, de Speranţa, a mai cântat şi domnul Ioan Munthiu.

Petrecerea o durat până la orele 4 dim., când fie-care s'a retras ducând frumoase amintiri cu dânsul.

P. S. Iată cum scrie gazeta, *„The Harbor Santinel“* despre noi. „De remarcat este la parada pompierilor nostri, modul cum Românii de aici s'au presentat. Toţi membri soc. D-lor în uniformă de Infanterie America cu parole şi treicolorul naţional românesc la şepci cu drapelul american de a drapta, şi cei românesc de-a stânga; *Ce au voit să ne arate cu aceasta?* Ne arată că prima cinste o dă ţărei în care trăesc, şi pe cât le-au fost cu putinţă s'au manifestat această cinste, dar laudă lor căci nici aici în depărtare nu au uitat de naţia lor, ci au reprezentat-o prin drapelul lor naţional şi culorile naţionale dela şepci... — Nu numai gazeta locală laudă ţinuta românilor, dar şi câte-va ziâre din Chicago au publicat articole care numai cinste şi onoare ne-a făcut.

Iată dar fraţi români, ce va să zică a ne înscrie în societăţi şi a ne asocia. Nu numai beneficiul ne e de folos, dar cinstea, ce o căpătăm faţă de oameni cu care trăim, cinstea, căci cu aceasta aducem laudă naţiunei noastre.

In Indiana Harbor, românii ş'au câştigat o cinste mare în faţa Americanilor, şi sunt feriţi de-a mai auzi pe strade urâtul cuvânt de „Deygo“ (venetic), ci din contră azi când ne întâlnim pe stradă sau în fabrici ne întinde mâna pretineşte şi ne zice *„Romanian goodt pecple“* (Românul e bun popor). Frumos când auzi din gura unui popor care acum 10—15 ani nici nu ştia ce e „Român“: „Poporul Român e brav“.

Nici marile nedreptăţi ce ne pregătesc, şi ne fac magnaţii unguri nu le sunt necunoscute, şi e mângăitor, când auzi din gura unui popor aşa de depărtat, cuvinte de simpatie şi de încurajare.

Americanii cu dragoste privesc la înaintarea noastră şi ne admiră că aşa popor tiner, pot zice, în America, ne-am clădit biserici, am fondat societăţi de ajutor şi cultură, cari toate sunt menite spre a ne ajuta unul pe altul prin noi însine, şi pe cât ne este cu putinţa a ne cultiva şi educa.

Incheind zicem: „Când Doamne vom putea şi noi Românii Transilvăneni să serbăm ziua libertăţei? Ai Doamne grije şi de Români, turma ta rătăcită!

Trimitem salutări fraţilor din Patrie în numele soc. „Transilvaniana“.

Ioan N. Sufană,
secretar.

NB. Călduroase mulţumiri acelora, cari au avut bunăvoinţa de a suprasolvi, cu ocaziunea paradei, la muzică, micşorând astfel spesele societăţii. *I. N. S.*

ULTIME STIRI.

Budapesta, 24 Octomvrie. Din partidul independist au mai repăşit deputaţii Pilisy Istvan şi bar. Thoroczkay. Biroul ungar de corespondenţă este informat că deputaţii naţionalişti îşi vor depune mandatele în comisiunile dietei pe motiv că în comisii au fost aleşi numai puţini membrii ai clubului naţionalist.

Viena. 24 Octomvrie. Asupra stărei sănătăţii împăratului Francisc Iosif, astăzi ştirile sunt favorabile. Ameliorarea boalei se menţine. Noaptea a petrecut'o liniştit şi n'a avut decât numai câteva întreruperi ale somnului. Accesele de tusă sunt mult mai rare şi de mai mică durată. Reconvalescenţa suveranului e apropiată, totuşi există posibilitatea unei recidive.

Neuwied. 24 Octomvrie. Principele Wilhelm de Wied, fratele reginei Elisabeta, fost preşedinte al camerei seniorilor în Prusia, a murit aci eri după amiazi în etate de 62 ani.

Sofia, 24 Octomvrie. Din Constantinopol se anunţă, că ambasadorul englez a prezentat la ultima conferinţă a ambasadorilor un proiect pentru reforma judiciară în Macedonia. Ambasadorii ceilalţi au cerut instrucţii la cabinetele lor.

Constantinopol, 24 Octomvrie. — Exarhatul bulgar a adresat cu trei săptămâni înainte de recenta notă a puterilor trimisă la Sofia, la Atena şi la Belgrad, o circulară tuturor organelor din Macedonia şi din vilaetul Adrianopol depinzând de influinţa sa, prin care se condamnă în mod sever acţiunea comitetelor şi a bandelor, îndemnând ca pacea să nu fie turburată prin asemenea acţiuni revoluţionare. Exharhatul bulgar a luat pe de altă parte măsuri pentru a împedeca pe învăţători de a se amesteca la acţiunea bandelor şi a comitetelor macedonene precum şi la „uneltirile socialiste“. Cincizeci de învăţători au fost îndepărtaţi pentru amestecul lor în acţiunea bandelor.

Cetinge, 24 Octombrie. Opinia publică din Munte-Negru e preocupată mult de două sinucideri ale unor oameni politici. Primul sinucigaş e un învăţător cu numele de Boskovici, care era în Skuplina disolvată, un fruntaş al opoziţiei. Invăţătorul numit a fost transferat la Podgoriţa din motive de persecuţii politice. Nevoind să primească postul acesta, el a fost destituit. Amărât din această pricină, Boskovici s'a sinucis. Mai tragică e însă soarta celuilalt sinucis, voevodul Savo Plomenas, un bătrân de 74 ani şi care-i rudă de aproape cu principele Nichita. Voevodul Plomenas, nemulţumit de curentul politic ce domneşte în Munte-Negru, trăia de mai mult timp retras în oraşul Duvigno. Acum câteva săptămâni, voevodul a fost citat la judecătorie şi condamnat la 4 zile închisoare pentru că a bătut pe nişte copii obraznici. Plomenas care se bucura altă dată de multă autoritate, văzându-se la bătrâneţe condamnat la închisoare, şi-a tras 2 gloanţe de revolver în cap, pe când se înapoia dela judecătorie. Voevodul a rămas mort pe stradă. Sinuciderea aceasta a cauzat mare senzaţie în Munte-Negru şi a provocat multe discuţii şi comentarii.

Paris, 24 Octombrie. D. Fallières a primit eri în audienţă pe d-nul Iswolski, ministrul afacerilor streine al Rusiei.

Varşovia, 24 Octomvrie. Din Lodz se anunţă că aseară la oarele 9 o patrulă militară voind să aresteze 5 persoane suspecte, acestea au luat-o la fugă. Soldaţii trăgând focuri în urma lor au ucis 7 trecători, 3 bărbaţi şi 4 femei. Din aceasta cauză se născu o panică indescriptibilă în străzile vecine, unde oamenii înspăimântaţi se ascunseră prin beciuri şi pe sub pat.

Berlin. 24 Octomvrie. Tenorul Caruso, care concertează pentru prima oară aci, va apare într'o reprezentaţie specială în faţa împăratului Wilhelm în opera „Aida.

Orel, 24 Octomvrie In staţiunea Karatchew, banditii au împresurat trenul mixt şi au atacat pe călători dintre cari mulţi au fost răniţi, iar unii din ei ucişi.

Tobolsk, 24 Octomvrie. — O explozie s'a produs în clădirea administraţiunei poliţiei dela Ischim, situată la nord de Petropawlosk. Această explozie a fost provocată cu prilejul desfacerei unor lăzi de muniţiuni şi arme. Trei soldaţi au fost ucişi şi 5 răniţi. Celulele condamnaţilor la muncă silnică au fost în parte dărâmate.

Literatură.

Amicul tinerimei, care întră acum sub direcţiunea d-lui I. Moisil, în anul al V-lea al existenţei sale, ese acum în editura institutului de arte grafice „Minerva“ din Bucureşti. Apare de două ori pe lună. Abonamentul anual costă numai 5 Lei, numărul 20 bani, şi este la noi Românii unica lectură pentru tinerime, care îngrijeşte ca tinerimea să aibă o lectură aleasă şi variată, care să-i nobiliteze inima, să-i instruiască spiritul şi să-i dea cunoştinţe folositoare în viaţă. Numeri singuratici à 20 bani să găsesc şi la Tipografia şi Librăria A. Mureşianu.

Reuniunea

învăţătorilor români gr. cat. din archidieceză.

De lângă Mureş, Oct., 1907.

Biblioteca Reuniunei: Bibliotecă au următoarele despărţăminte:

1. Biblioteca centrală are 56 tomuri şi 2 mape, parte mare donate de d-l Iuliu Bárdosy, inspector r. şcolar comitatens în retragere şi membru onorar al reuniunei şi de d-l Aureliu C. Domşa, redactorul foaiei bisericeşti-politice din Blaj. Numărul cărţilor aflătoare în biblioteca centrală nu să indică în raportul comitetului central, ba nici aceia nu să spune, că de ce specie sunt acele.

2. Despărţământul Aiud 36 tomuri, Alba-Iulia 262 opuri în 280 tomuri, afară de aceste mai multe ziare şi reviste. Bia-Sânmărtin 83 tomuri, Blaj 150 tomuri, Cojocna 80 tomuri, Dărgea 82 tomuri, Iernot 29 tomuri, Giurgeu 47 tom., Ludoş 109 tom., Mediaş-Ibaşfalău 258 tom., Morlaca 85 tom., Uioara 197 tom., Reghin 50 tom., Sibiiu 143 tom. şi 427 broşuri, Turda 109 tom. şi despărţământul din vicariatul Făgăraşului 250 opuri şi mai multe tomuri.

Afară de acestea mai au biblioteci, dar nu se ştie din câte tomuri, următoarele despărţăminte: Arieşi, Cătina (câmpie), Indul şi Sebeşul-săsesc.

Din aceasta enumerare a bibliotecilor să poată cu durere constata, cu ce puţână interesare să poartă atât despărţămintele siguratice, dar deoseb biroul central faţă cu înfiinţarea şi prosperarea bibliotecilor reuniunei! Biblioteca centrală s'a înfiinţat abea de vre-o câţi-va ani, în raportul comitetului central nu să spune nici numărul, nici specialitatea cărţilor. Conform statutelor dela constituirea reuniunei cu ceialalţi oficiali totdeauna s'a ales şi bibliotecarul central, dela care însă nu am auzit nici odată un raport separat şi aşa comitetul central, ca să nu fie prea bătătoare mancitatea asta, fu silit a cuprinde cele privitoare la biblioteca centrală în raportul său general.

---

câte ceva şi să mă 'ntâlnesc cu gineri-miu, că am un ginere la Valea Corbului, colea. Aşa mă 'ntâlnesc eu cu gineri-miu, vorghim noi ce vorghim, bem noi ce bem, ne târguim noi nişte alea, de! ca românu care ghine la târg, că mai mult d'aia ghinisem, şi la urmă ne despărţim pă colea pân dreptu cazărmii. Plec eu. Când să ies din oraş, taman amurgea aşa şi era un ger de mama focului şi-o sprânceană roşie încolo peste dealuri, şi eram niţel cam băut... Aşa, mă pomenesc cu un ăla mic zice: „Ia-mă şi pă mine în căruţă până mai încolo, mă neică“. Un ăla mic şi unde tremura dă frig dă era rebegit că era un ger, maica ta, doamne!... Şi nu era rumân, era altă naţie, că vorghia altă limbă. Şi-l urc, taică, în căruţă. Acu, eu nu ştiu, cum am făcut c'am adormit şi când m'am trezit mai încolo, ce să vezi, vericule? era plecat peste picioarele mele şi mi-le descânta, mi-le fermeca în limba lui, că nu era rumân, era altă naţie, că vorghia altă limbă. Eu dacă am văzut aşa mi-am făcut cruce şi el s'a dat jos pe la spatele căruţii. Era lumină ca ziua şi l'am văzut cum se ducea pe zăpadă încolo până a întrat în pădure. Când am ajuns acasă dinspre ziuă şi-am dat să mă dau jos din căruţă, pace: nu puteam şi nu puteam. M'a dat jos nevasta cu un alt rumân. Pasămite el îmi betejise picioarele. Şi să zici c'a dat cu paru ori cu ceva, aşi! cu vorba, numa cu vorba, era altă naţie, că vorghia altă limbă.

Şi m'a învăţat un conţiliu dela noi ca să-l dau în judecată şi mi-a făcut şi o ţâr de jalbă aici şi zicea că-mi ghine cetate.

— Du-te acasă, moşule, că s'a pornit citaţia, o s'o primeşti.

— Aşa? Să trăeşti, taică, mă duc.

Pleacă foarte vesel, săltându-şi zeghea pe umeri.

Afară la uşe râde şi spune aprodului:

— Hâ-hâ! îmi vine cetate. Mi-a spus domnu pricoror. Mă duc. Şi vezi nu era rumân, era altă naţie, că vorghia altă limbă.

* * *

Tatăl e dat afară din cancelaria procurorului, unde rămâne numai fii-sa, ca să istorisească cum s'a întâmplat faptul.

E foarte frumoasă, plânge şi spune:

— „Eram cu ghitile la câmp, când mă pomenesc că ghine şi întră în vorbă cu mine; — după ce mai stă ce mai stă, văz că bagă deştele în gură şi şueră odată. Eu zic: „ce faci, mă Voicule? de ce şueri?...“ Şi numai mă pomenesc că ies din pădure alţi doi flăcăi tot din sat dela noi şi vin şi pun mâna pe mine şi mă ia şi mă târăeşte în pădure tocmai la ulmu lu Nichita... M'am sbătut eu... am ţipat... am dat să muşc, da pe urmă nu mai ştiu, că dacă m'am trezit, şedea lângă mine... Tocmai pe urmă am văzut eu“...

E trecută în odaia de alături unde o examinează doctorul, al căruia glas se aude dictând grefierului: „...coruncule mirtiforme... urme de violenţe pe părţile externe ...externe nu interne... vânătăi provenite prin lovire...“

Fapt recent petrecut ieri, zice doctorul întrând.

Procurorul, care s'a plimbat d'alungul odăiei, porunceşte aprodului să aducă pe inculpat. E un flăcău voinic, brun, cu gene lungi, cu ochii sclipitori. Cum întră e înhăţat de piept de procurorul care-l suceşte, îl zgudue, îl răsuceşte şi-i strigă:

— Cum ai făcut, tâlharule, să necinsteşti fata? hai?

Flăcăul se pierde, dar când îl lasă din sguduit, se reculege:

— Cu voia ei, d-le procuror; nu mă omorâţi... zău! cu voia ei. Să nu mai apuc să calc iarbă verde.

— Cum cu voia ei, tâlharule?

— Cu voia ei! Ea m'a chemat. A trimes p'o vară a ei de mi-a spus că m'aşteaptă la marginea pădurii; şi dac'am văzut m'am dus şi am găsit-o. Şi aşa e, dar cu voia ei, nu cu sila, cu voia ei.

— Dar vânătăile de pe trup tot cu voia ei le-ai făcut, mă tâlharule?

— Alea tat-su i le-a făcut, tat-su şi frati-su al ei. A bătut-o de ziceam c'o omoară. A scăpat-o maica. I-a dus şi rachiu s'o tragă mă-sa că ziceam că moare.

Fata e adusă şi confruntată.

— Ia auzi, fă, ce zice ăsta, că cu voia ta.

— Minte! minte! care cu voia mea? Minte!

— Mint eu, fă Ilinco?

— Minţi! minţi!

— Fă Ilinco, gândeşte-te ce faci. Mă bagi în puşcărie şi e mai mare păcatu. Dă frica lui tat-su spune aşa, domnule procuror, că îi e frică. Da nu-ţi mai fie frică, fă, că aci suntem naintea domnului procuror şi n'are ce'ţi face...

— Cu sila! Minţi! repetă fata, neridicând ochii. Par'că e o fiară şi totuşi frumoasă foc.

— Minţi, ai? n'ai trimes tu pe Sanda, pă var'ta să mă cheme, fa? Nu mi-ai dat tu ştergaru ăsta? Dăla cine e ştergaru ăsta? Dăla cine ai tu inelul ăla din deşt., ai? Nu ţi l-am dat eu?

Fata se dă înapoi lângă fereastră.

— Nu vinişi tu numai cu mine la Drăgaică dela târg dela Dragoslavele, singuri amândoi în poştalion şi nu ne-am iubit? Spune, fă, că-ţi faci păcat şi mă bagi în puşcărie pe degeaba, spune de!..

M... m... minţi!

— Astea ţi-a fost vorbele? astea ţi-a fost făgăduelile? Şi încă mi te mai jurai lângă crucea din valea Velinaşului.

Fata s'a învelit în perdeaua ferestrii şi plânge, plânge cu hohote:

— Voicule, mă omoară taica... V... Voicule, mă omoară neica. (Va urma.)

In procesul verbal al adunărei generale cetim la punctul 20, că secretarul reuniunei propune, ca pentru augmentarea bibliotecei centrale cu opuri de specialitate să se voteze o sumă oare-care. Pe baza acestei propruneri adunarea generală votează 100 cor. şi cu procurarea cărţilor de specialitate încredinţează pe biroul central.

Dela aducerea acestui decis salutar a trecut deja mai un an şi noi cei din provincie nu ştim nimica despre executarea concluzului adunărei generale. In organul oficios al reuniunei n'a apărut de atunci nici un raport despre cărţile procurate cu aceste 100 cor. câte cărţi s'au cumpărat? Câte s'au donat din partea particularilor în decursul anului? Peste tot nu ştim, că biblioteca centrală ce cărţi are? din care despărţământ câţi au folosit-o? căci dacă erogăm o sumă aşa de considerabilă — după starea noastră financiară, — ne-ar plăcea să ştim, că oare să foloseşte biblioteca noastră? şi dacă da, în ce măsură? Peste tot ar fi foarte cu scop, când biroul central ar pregăti un proiect de un regulament intern pentru folosinţa cărţilor din biblioteca centrală, ca aşa învăţătorii din provinciă să ştie, că sub ce condiţiuni pot înprumuta cărţile din biblioteca centrală; comunicându-se în organul reuniunei şi titlurile cărţilor, ca aşa doritorii de cetit să aibă din ce alege.

Mulţi vor obiecta poate, că este de prisos crearea şi augmentarea unei biblioteci centrale, fiind-că în cele mai multe despărţăminte ezistă deja biblioteci; — dar prea bine cunoaştem însuşi din raportul comitetului central, — că bibliotecile despărţămintelor ce puţine cărţi au, ba despărţămintele nici nu sunt în starea cea plăcută materială, ca să-şi procure cărţile costisitoare de specialitate; pe când cu puteri unite, cu ajutorul eficace al adunărilor generale putem crea şi augmenta în Blaj, în centrul reuniunei, o bibliotecă de specialitate pedagogică şi economică, de care cu toţii ne vom putea folosì spre perfecţionarea noastră şi care va putea în măsură mare ridica vaza reuniunei noastre şi faţă de străinii, cari ne vor invidia de progresul nostru şi pe aceasta parte întregitoare a unei reuniuni organisate conform cerinţelor timpului modern.

Mureşanul.

Un pericol în casă.

„Recunoştinţa nu se găseşte de cât la câine."

Iubesc animalele şi în special am' o deosebită atenţiune pentru câine, pentru care chiar mi-am consacrat o parte din studii.

La noi în ţară avem toate rasele de câini, până la cei mai de preţ, dela cei mai frumoşi, până la cei mai urâţi şi toţi deopotrivă, ne sunt dragi; căci în obiceiurile lor găsim totdeauna ceva drăguţ. Ei ştiu să se facă simpatici.

Tocmai asupra acestei simpati, care în multe cazuri e prea exagerată, aş vrea să atrag atenţiunea în scop de a preîntâmpina şi stavili multe boale ce putem împrumuta dela acel prietin al casei. Multe cazuri s'au văzut de boli de piele la oameni la cari s'a constatat mai târziu c'au fost luate dela câinele din casă.

Căderea părului, care adesea nu se ştie de unde a provenit, căutată cu deamănuntul, s'a găsit de multe ori că se trage dela câinele nostru iubit.

Râia cânelui, deşi se deosibeşte întru cât-va de a omului, totuşi poate să se transmită la om. Apoi: limbricii, panglica şi boala de ficat, numită „chist-hidatic", e stabilit că omul le ea dela câine, prin mângâierea şi lăsându-se a fi lins pe obraz, buze etc.; prin care mijloc ouăle paraziţilor din intestinul câinelui, se strecoară în corpul nostru.

Tuberculoza-oftica asemenea o împarte cu dărnicie, atât copiilor, cât şi oamenilor maturi şi în fine turbarea ce apare la câine pe neaşteptate, ne-o împrumută cu cea mai mare uşurinţă.

De multe ori câinele nostru scăpând din curte se întoarce cu o rană, fie că se vede, fie că este ascunsă sub păr, şi dacă această muşcătură i-a fost dată de un câine turbat, apoi timp de un an de zile, el poate avea în corp sămânţa turbărei şi la un moment dat să turbeze.

Sunt apoi cazuri de turbare mută, când nici un semn nu ne face să bănuim teribila boală; ci doar ne poate înşelă că câinele are un os în gât. In acel moment balele fiind inveninate, dacă băgăm mâna în gura câinelui să-i scoatem presupusul os şi avem o rană pe mâini, luăm cu siguranţă turbarea.

Multe şi grele sunt deci boalele ce le putem lua dela câine şi dacă nu ne putem lipsi de acest prietin credincios al casei, trebue să-i purtăm îngrijire specială, căci prin aceasta păstrăm sănătatea noastră.

Să dăm câinelui hrană curată şi destulă, ca să nu fie silit să umble prin murdării şi mai cu seamă trebue să ţinem multă socoteală de curăţenia corpului lui; cu deosebire pentru cei cari stau toată ziua în casă.

Relativ la întreţinere trebue părăsită credinţa că „până la un an să nu se spele câinele că moare"; aceasta nu e adevărat. Câinele să se spele de mic, ca şi copilul, însă să se spele seara, să se şteargă şi să se înfăşure bine ca să nu răcească; căci nu din bae, ci din răceală mor cei mai mulţi câini, cari n'au fost îngrijiţi bine după bae.

Să ne spălăm mâinile ori de câte ori am umblat cu câinele; cu un cuvânt să ţinem seamă că având un câine avem un pericol în casă.

„Veterinarul". *M. Penescu,*
Căineni.

Mulţumire publică.

Subscrişii prin aceasta venim a aduce cele mai călduroase mulţămite băncii de asigurare mutuală »Transilvania« din Sibiiu pentru grabnica şi acurata purcedere la despăgubirea daunelor cauzate prin incendiul din 27 Septemvrie 1907 care a distrus o parte bunicică din comuna noastră. Indemnăm cu totdinadinsul pe toţi confraţii noştrii economi, ca luând pildă din nefericirea noastră să nu întârzie a-şi asigura tot avutul lor mişcător şi nemişcător agonisit cu atâta trudă în astfel de zile grele. Să iee pildă din nefericirea celor-ce n'au fost asiguraţi, cari au rămas în timpuri aproape de iarnă fără adăpost. Aceia, cari doresc să se asigure îi îndemnăm să se asigure la banca susnumită »Transilvania, care după-sum ne-am convins singuri este una dintre cele mai bune bănci de asigurare, care întrece în promtitudine şi acurateţă ori-ce bancă de felul acesta şi faţă de care numai cuvinte de laudă şi mulţumită putem avea.

Romos, în 13 Octomvrie 1907. — Ioan Mândrescu m. p., George Basarabă m. p., Ioan Baba m. p., Ioan Vasin l. Gheorghiţă m. p., Ioan Ştefan m. p., Aurel P. Ordean m. p., Nicolae Trocan m. p., Nicolae Baboiu m. p., Ioan Pleşug m. p.

Dare de seamă şi mulţumire publică.

La producţiunea teatrală-muzicală aranjată de *Tinerimea română din Zărneşti*, în 29 Iulie a. c., au binevoit a contribui următorii P. T. Domni:

Excelenţa Sa Ioan Meţianu, Arhiepiscop şi Metropolit, Dr. Iancu Meţianu, Martin Copony, El. Itoş, câte 20 cor., Tekari, 15 cor., Arseniu Vlaicu 14 cor., Nicolau Garoiu advocat, Dr. Eugen Meţianu advocat, Gusztáv Czámpa, jude cercual, N. Bădulescu (România), Ioan Străvoiu paroh, Aurel Tipeiu, farmacist (România), câte 10 cor., Const. Ioanoviciu, comerciant 8 cor., Ioan Vodă, notar 7 cor., Prehall Ferencz, Andreiu Şenchea, P. Meţianu, Pfaff, Stan Străvoiu, comerciant, Maria Coleş (România), câte 6 cor., Ioan Dan, protopop, Dr. Trnovsky medic, Nicolau Sperchez înv., Nicolau Runcean înv., George Preşmerean com. (Braşov), Ioan Străvoiu comerciat, Dr. Iancu Garoiu, Nicolau Râmbeţiu notar (Poiana-Mărului), câte 5 cor., Vart. Bude dir. şcolar, Czámpa sen., Ioan Coleş primar, Bucur Meţianu, Nicolau Pană înv., Aron Gogonea paroh, Ioan Guiman notar, Ioan Gârniţă, Ioan Sperchez înv., Ioan Berariu, M. Baiu, Pompiliu Dan învăţător, Nic. Micudă, Ioan Comşa Baiu, câte 4 cor., Dr. Ioan Dobre, Ioan Comşa comerciant, Piper George, Stefan Bulmez, Efrem Curişanu, Galacteon Şofariu, câte 3 cor., Petru Pavel croitor (Braşov), George Moşoiu comerciant, Radu Meţian, Nicolau Dan cassar, câte 2 cor.

Cu taxele dela bilete s'a încassat în total suma de 468 cor. 60 fil. Subtrăgându-se spesele de 215·60 a rămas un venit curat de 253 cor. care s'a dat »Reuniunei femeilor române pentru împodobirea bisericilor din Zărneşti, pentru care scop s'a şi aranjat petrecerea.

Tuturor marinimoşilor contribuenţi le exprimăm şi pe calea aceasta cele mai călduroase mulţumite.

Zărneşti, în 1 Oct. v. 1907.

In numele tinerimei:

George Nastea, preşedinte. *Nicolau Ilie*, cassar.

Stefan Garoiu, controlor.

MULTE ŞI DE TOATE.

Cum s'a căsătorit un American cu bunică-sa?

Lăcomia după avere îşi are multe istorii interesante. Iată încă una: Un Dr. Buffon din America şi-a adunat bogăţii mari, muncind şi cruţând până la adânci bătrâneţe. N'a avut însă parte de copii, cari îi muriseră. I-au rămas totuşi dela ei doi nepoţi. Aceştia însă erau crescuţi în sburdălnicie, ca cum sunt de regulă cei ce moştenesc rodul sudorilor altora şi bătrânului îi făceà nespusă supărare faptul acesta. S'a întâmplat apoi de i-a murit şi soţia. Acuma, bătrânul părăsit şi indignat asupra purtării nepoţilor, i-a desmoştenit. Pe nepoată, pentru-că se măritase fără voia lui după un bărbier şi pe nepot pentru-că risipea pe sporturi, ţinea curse de cai. Şi, ca să nu mai poată ajunge nimic nepoţii, a hotărât să se însoare. Nepotul naibei însă, Thomas Allison — aşa-l cheamă — şi-a îndemnat mireasa să se ia cu buna pe lângă moşul, să-l câştige. Aşa a şi fost. Moşul a îndrăgit fata (nu ştià că e mireasa nepotului) a luat-o în căsătorie. După un an a murit moşul şi atunci a luat-o nepotul cu toată averea.

*

Cel mai mare oraş din lume.

Londra, capitala Angliei, după numărarea din urmă, are şapte milioane şi jumătate de locuitori. A şasa parte din populaţiunea ţării locueşte în capitală.

*

Cum urzica omoară câinii.

Kohr Veter, maior francez, arată că urzicele sunt foarte periculoase pentru câini şi mai ales pentru cei de vânătoare. Aceştia în ardoarea lor de a urmări vânatul, nu bag de seamă înţepăturile ce le fac urzicele printre care ei pătrund.

Tocmai târziu când nu mai urmăresc vânatul, simt pişcăturile pe piele. Se ling şi în felul acesta trag şi pe nări şi pe gât ţepele. Acestea, prin substanţa rezicantă ce conţin, umflă pieliţa nărilor, a gâtului şi a plămânilor, aşa că de multe ori câinii mor din această cauză.

Semnele după care se cunoaşte că câinii au fost înţepaţi de urzici, sunt următoarele: Câinele este neliniştit, merge ce merge, apoi stă pe loc, se linge pe piele, chelălăie, pielea este roşie, dureroasă, mai târziu când peri de urzică au pătruns în plămân şi pe gură, şi când a început congestia, câinii fac spume la gură, au atacuri de epilepsie, călduri mari, convulsii, etc.

Câini tineri şi cu părul mic sunt mai expuşi ca cei bătrâni, cari ştiu să se păzească mai bine.

Deci să ferim câinii, de a întra în urzici.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

Câte-va cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărată că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulţimea acelor oameni, a căror sânge şi sucuri trupeşti sunt atrofiate şi cari în urma uşurinţei din tinereţe şi prin deprinderi rele şi-au sdruncinat sistemul nervos şi puterea spirituală. **E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt.** Trebue să fie cine-va care să dea tinerimei desluşiri binevoitoare, sincere şi amănunţite în tot ce priveşte viaţa sexuală, trebue să fie cine-va căruia oamenii să-şi încredinţeze fără teamă, fără sfială şi cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori şi cui, ci trebue să ne adresăm unui astfel dĕ medic specialist, conştiinţios, care ştie să dea asupra vieţei sfaturi bune sexuale şi ştie a ajuta şi morburilor ce deja eventual exista, **atunci apoi va înceta existenţa boalelor secrete.**

De e chemare atât de măreaţă şi pentru acest scop e institutul renumit în toată ţara al **D-rului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10)**, unde pe lângă discreţia cea mai strictă primeşte ori-cine (atât bărbaţii cât şi femeile) deslușirĭ asupra vieţei sexuale, unde sângele şi sucurile trupeşti ale bolnavului se curăţă, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberéză de materiile de bólă, chinurile sufleteşti i-se liniştesc.

Fără conturbarea ocupaţiunilor dilnice **dr. PALOCZ** vindecă deja de anĭ de dile repede şi radical **cu metodul său propriu de vindecare**, chiar şi cazurile cele mai neglese, ranele sifilitice, *boalele de teşă, băşică, nervi şi şira spinărei, începuturile de confusie a minţei, urmările onaniei şi ale sifilisului, erecţiunile de spaimă, slăbirea puterei bărbăteşti (impotenţa), vătămăturile, boalele de sânge, de piele şi toate boalele organelor sexuale femeeşti.* **Pentru femei e sală de aşteptare separată şi eşire separată.** In ceea-ce priveşte cura, depărtarea nu este piedecă, căci dacă cine-va, din ori-ce cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i-se va da răspuns amănunţit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). **Limba română se vorbeşte perfect.** După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorinţă se retrimit fie căruia. Institutul se îngrijeşte şi de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 óre a. m. până la 5 óre p. m., (Dumineca până la 12 óre a. m.)

Adresa: **Dr. PALOCZ**, medic de spital, specialist, Budapesta, VII., Rákóczi-út 10.